

2004  
PGS.TS. VŨ VĂN PHÚC  
TS. MAI THẾ HÒN

TÌM HIỂU MÔN HỌC  
**KINH TẾ CHÍNH TRỊ MÁC-LÊNIN**

(DƯỚI DẠNG HỎI & ĐÁP)

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI  
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

V-ĐO / 15398

NHÀ XUẤT BẢN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

# MỤC LỤC

Trang

|                     |   |
|---------------------|---|
| Lời giới thiệu..... | 3 |
|---------------------|---|

## Phần mở đầu

|               |                                                                                                                                 |    |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Câu 1</b>  | Đối tượng và phương pháp nghiên cứu<br>Kinh tế chính trị Mác-Lênin?.....                                                        | 7  |
| <b>Câu 2</b>  | Quá trình hình thành và phát triển<br>của môn học Kinh tế chính trị trong lịch sử?.....                                         | 10 |
| <b>Câu 3</b>  | Các chức năng của Kinh tế chính trị Mác-Lênin?<br>Sự cần thiết phải học tập môn Kinh tế chính trị Mác-Lênin?.....               | 13 |
| <b>Câu 4</b>  | Vai trò của nền sản xuất xã hội và<br>các yếu tố cơ bản của quá trình sản xuất?.....                                            | 16 |
| <b>Câu 5</b>  | Tính hai mặt của phương thức sản xuất - lực lượng sản xuất<br>và quan hệ sản xuất? Khái niệm phương thức sản xuất?.....         | 19 |
| <b>Câu 6</b>  | Những khái niệm và nội dung chủ yếu<br>của tái sản xuất xã hội?.....                                                            | 22 |
| <b>Câu 7</b>  | Thế nào là tăng trưởng kinh tế?<br>Vai trò và các yếu tố tăng trưởng kinh tế?.....                                              | 25 |
| <b>Câu 8</b>  | Phát triển kinh tế và tiến bộ xã hội được thể hiện như thế nào?<br>Mối quan hệ giữa phát triển kinh tế với tiến bộ xã hội?..... | 27 |
| <b>Câu 9</b>  | Điều kiện ra đời, tồn tại và đặc trưng cơ bản<br>của sản xuất hàng hóa?.....                                                    | 29 |
| <b>Câu 10</b> | Thế nào là thị trường và cơ chế thị trường?.....                                                                                | 31 |
| <b>Câu 11</b> | Hai thuộc tính của hàng hóa?<br>Tính chất hai mặt của lao động sản xuất hàng hóa?.....                                          | 35 |
| <b>Câu 12</b> | Lượng giá trị của hàng hóa và các nhân tố<br>ảnh hưởng đến lượng giá trị?.....                                                  | 39 |
| <b>Câu 13</b> | Nguồn gốc, bản chất, chức năng của tiền?<br>Quy luật lưu thông tiền tệ và lạm phát?.....                                        | 41 |

|               |                                                         |    |
|---------------|---------------------------------------------------------|----|
| <b>Câu 14</b> | Quy luật giá trị trong nền sản xuất hàng hoá?.....      | 46 |
| <b>Câu 15</b> | Quy luật cung - cầu trong nền kinh tế thị trường?.....  | 48 |
| <b>Câu 16</b> | Quy luật cạnh tranh trong nền kinh tế thị trường? ..... | 50 |

## Phần thứ nhất

### NHỮNG VẤN ĐỀ KINH TẾ CHÍNH TRỊ CỦA PHƯƠNG THỨC SẢN XUẤT TƯ BẢN CHỦ NGHĨA

|               |                                                                                                                                                                                               |    |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Câu 17</b> | Tư bản là gì? Tại sao nói công thức chung của Tư bản có mâu thuẫn? Vì sao phân tích hàng hoá sức lao động là chìa khoá để giải quyết mâu thuẫn đó?.....                                       | 55 |
| <b>Câu 18</b> | Tư bản bất biến và Tư bản khả biến? Tỷ suất và khối lượng giá trị thặng dư? Sự giống và khác nhau giữa phương pháp sản xuất giá trị thặng dư tuyệt đối, tương đối và siêu ngạch?.....         | 58 |
| <b>Câu 19</b> | Bản chất tiến công và các hình thức tiến công cơ bản? Thế nào là tiến công danh nghĩa, tiến công thực tế?.....                                                                                | 62 |
| <b>Câu 20</b> | Thực chất của tích lũy Tư bản? Các nhân tố quyết định quy mô tích lũy Tư bản?.....                                                                                                            | 64 |
| <b>Câu 21</b> | Thế nào là tuần hoàn và chu chuyển của Tư bản? Những nhân tố làm tăng tốc độ chu chuyển Tư bản? Tư bản cố định, Tư bản lưu động? Căn cứ và ý nghĩa của việc phân chia cấp phạm trù trên?..... | 66 |
| <b>Câu 22</b> | Thế nào là tái sản xuất Tư bản xã hội? Điều kiện thực hiện sản phẩm xã hội trong tái sản xuất giản đơn và tái sản xuất mở rộng?.....                                                          | 71 |
| <b>Câu 23</b> | Thế nào là khủng hoảng kinh tế trong chủ nghĩa tư bản? Nguyên nhân của khủng hoảng kinh tế? Các giai đoạn của khủng hoảng kinh tế?.....                                                       | 73 |
| <b>Câu 24</b> | Thế nào là lợi nhuận và tỷ suất lợi nhuận? Quan hệ của chúng với giá trị thặng dư và tỷ suất giá trị thặng dư?.....                                                                           | 76 |
| <b>Câu 25</b> | Sự hình thành tỷ suất lợi nhuận bình quân và giá cả sản xuất? Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của việc nghiên cứu vấn đề này?.....                                                               | 78 |
| <b>Câu 26</b> | Sự hình thành Tư bản thương nghiệp và Tư bản cho vay? Bản chất của lợi nhuận thương nghiệp và lợi tức cho vay?.....                                                                           | 81 |
| <b>Câu 27</b> | Sự hình thành công ty cổ phần và thị trường chứng khoán? Ý nghĩa thực tiễn của việc nghiên cứu vấn đề này ở nước ta hiện nay?.....                                                            | 83 |

|               |                                                                                                                                       |    |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Câu 28</b> | Bản chất của địa tô tư bản chủ nghĩa và các hình thức của địa tô? Ý nghĩa của việc nghiên cứu lý luận địa tô?.....                    | 86 |
| <b>Câu 29</b> | Nguyên nhân hình thành, bản chất và đặc điểm của chủ nghĩa tư bản độc quyền?.....                                                     | 88 |
| <b>Câu 30</b> | Nguyên nhân ra đời, bản chất của chủ nghĩa tư bản độc quyền nhà nước? Biểu hiện chủ yếu của chủ nghĩa tư bản độc quyền nhà nước?..... | 91 |
| <b>Câu 31</b> | Những biểu hiện mới của chủ nghĩa tư bản ngày nay?.....                                                                               | 94 |
| <b>Câu 32</b> | Những thành tựu, giới hạn và hậu quả, xu hướng vận động của chủ nghĩa tư bản ngày nay?.....                                           | 97 |

## Phần thứ hai

### NHỮNG VẤN ĐỀ KINH TẾ CHÍNH TRỊ CỦA THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

|                 |                                                                                                                                           |     |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Câu 33</b>   | Quan điểm của chủ nghĩa Mác-Lênin về thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội?.....                                                            | 103 |
| <b>Câu 34</b>   | Tính tất yếu và đặc điểm của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?.....                                                         | 105 |
| <b>Câu 35</b>   | Những nhiệm vụ kinh tế cơ bản trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?.....                                                  | 107 |
| <b>Câu 36</b>   | Tính tất yếu của sự đa dạng hóa loại hình sở hữu và tồn tại cơ cấu kinh tế nhiều thành phần trong thời kỳ quá độ ở Việt Nam?.....         | 109 |
| <b>Câu 37</b>   | Đặc điểm, vai trò các thành phần kinh tế và mối quan hệ giữa các thành phần kinh tế trong thời kỳ quá độ ở Việt Nam?.....                 | 111 |
| <b>Câu 38</b>   | Tính tất yếu và tác dụng của công nghiệp hóa, hiện đại hóa?.....                                                                          | 114 |
| <b>Câu 39</b>   | Đặc điểm của cuộc cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại và vấn đề công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở Việt Nam?.....                        | 117 |
| <b>Câu 40</b>   | Những nội dung cơ bản của công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế quốc dân trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?.....   | 120 |
| ✓ <b>Câu 41</b> | Những tiến đề khách quan để công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế quốc dân trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?..... | 123 |
| <b>Câu 42</b>   | Kinh tế nông thôn là gì? Vai trò của kinh tế nông thôn trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?.....                         | 125 |

- Câu 43** Công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam?..... 127
- Câu 44** Nội dung phát triển kinh tế nông thôn và xây dựng nông thôn mới theo định hướng xã hội chủ nghĩa?..... 130
- Câu 45** Thế nào là kinh tế hàng hóa, kinh tế thị trường? Sự cần thiết khách quan của phát triển kinh tế hàng hóa, kinh tế thị trường ở Việt Nam?..... 133
- Câu 46** Đặc điểm kinh tế hàng hóa, kinh tế thị trường trong thời kỳ quá độ ở Việt Nam?..... 135
- Câu 47** Các giải pháp chủ yếu để phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam?..... 138
- Câu 48** Vai trò của nhà nước trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam và các công cụ quản lý vĩ mô nền kinh tế đó?..... 140
- Câu 49** Bản chất, chức năng và vai trò của tài chính?..... 143
- Câu 50** Bản chất, chức năng và vai trò của tín dụng?..... 145
- Câu 51** Tác dụng của hệ thống ngân hàng, chức năng, nhiệm vụ của ngân hàng nhà nước và ngân hàng thương mại?..... 147
- Câu 52** Thế nào là lưu thông tiền tệ? Vai trò và đặc điểm của lưu thông tiền tệ ở nước ta hiện nay?..... 151
- Câu 53** Bản chất, vai trò của lợi ích kinh tế? Mối quan hệ giữa lợi ích kinh tế cá nhân, tập thể và xã hội?..... 152
- Câu 54** Các nguyên tắc phân phối cơ bản trong thời kỳ quá độ?..... 154
- Câu 55** Các hình thức thu nhập và những giải pháp cơ bản để từng bước thực hiện công bằng xã hội trong phân phối thu nhập ở nước ta hiện nay?..... 157
- Câu 56** Sự tất yếu khách quan và lợi ích của việc mở rộng quan hệ kinh tế đối ngoại ở nước ta hiện nay?..... 161
- Câu 57** Các hình thức kinh tế đối ngoại chủ yếu?..... 163
- Câu 58** Các nguyên tắc cơ bản trong hoạt động kinh tế đối ngoại?..... 166
- Câu 59** Các giải pháp chủ yếu nhằm mở rộng và nâng cao hiệu quả kinh tế đối ngoại?..... 168